

Z P R A V O D A J

*pro Bohdaneč a okolí - Třebětín, Vickovice, Bělou, Tasice, Kotoučov,
Novou Louku, Dvorecko, Prostřední Ves, Řeplice, Šlechtín, Dědice, Michalovice,
Hostkovice, Hlohov a další místa kolem nás...*

vydává – Bc. Anna Holubová

Březen 2021

postní

40. číslo

neprodejně

duchovní časopis Bohdanče a okolí

11. ročník

PERTOLTICE – kostel svatého Jiří

303 – Duše věrné

1. Duše věrné, Pána vizte kráčet cestou křížovou, za nás na své skrání čisté nést ko-ru-nu tr-no - vou. Hříš-ná zlo-ba li - du je-ho těž-ký kříž naň vlo-ži - la, rod-ná ze-mě krá-le své-ho ost-rým hlo-žím zra-ni - la.

1. Duše věrné, Pána vizte / kráčet cestou křížovou, / za nás na své skrání čisté / nést korunu trnovou. / Hříšná zloba lidu jeho / těžký kříž naň vložila, / rodná země krále svého / ostrým hložíím zranila.

2. My, kdo dále hříchy svými / těžším činíme tvůj kříž, / s ženami teď plačícími / čekáme, až promluvíš. / Bolest tvá nás napomíná / nedbat ran, jež pomínou, / ale lkát, že naše vina / je tvých strastí příčinou.

3. Pro nás Ježíš na kříž sklání / tělo krutě zraněné / jako oběť smilování / za ovečky ztracené. / Bože, oběť svého Syna / přijmi v této svátosti, / pro ni chraň nás všeho zlého, / z temnoty nás vyprosti.

4. Pane světla přežádoucí, / tys náš domov, tys náš hrad; / nedej marně u bran tlouci / nám, kdo jdem ti úctu vzdát! / Svatá chvíle již se blíží / poklekáme na tvůj práh. / Pán se k lidu svému sníží / v chleba, vína způsobách.

5. Svaté tělo, v každé ráně / láskou Boží zářící, / svatá krev z boku Páně, / do mé duše prýstící! / Po čem lační, po čem žízní / lidská srdce bolavá, / to jim dáš jen ty svou přízní, / jež se v Chlebě rozdává.

6. Jako setník na Golgotě / pravdu Boží nahlíží, / zástup hříšných poznává tě, / Kriste, Králi, na kříži. / Tobě, svému Spasiteli, / vyznáváme s vroucností: / Přítomen jsi vpravdě celý / v Nejsvětější svátosti.

7. Veď nás, Kriste, dobrý Pane, / cestou kříže za sebou / k hrobu, jenž i nám se stane / zmrtvýchvstání kolébkou. / Ať ze Slunce, jež se skrývá / zde v oltářní svátosti, / do nás tryská záře živá, / příslib věčné radosti. (text: B. Jablonský 1844)

Zamyšlení nad Božím slovem

Navrátíš-li se k Hospodinu, svému Bohu, změní Hospodin tvůj úděl, slituje se nad tebou. 5. Mojžíšova 30,2.3

Byli jste osvobozeni od hříchu a tak jste se stali služebníky spravedlnosti. Římanům 6,18

Návrat je možný pouze tehdy, je-li se kam či ke komu vrátit. Dá-li se vrátit někam, odkud člověk odešel, k někomu, koho opustil. V takovýchto souvislostech chápeme návrat jako proces opravy, který vrací vše do původního, správného vztahu. V době, ve které žijeme, se takto někdo vrací ke své rodině, kterou opustil. K rodičům nebo k manželce a dětem. Nový zákon zná návrat ztraceného neboli marnotratného syna. Možná si nevážil toho, co měl doma u otce, možná chtěl jen zkusit něco nového, postavit se tzv. na vlastní nohy, být sám sebou, nezávislým na komkoli a čemkoli.

Jenže jak víme, narazil. Nakonec se stal závislejší na okolí více než u Otce a tak se v prozření rozhodl navrátit domů, vyznat svůj hřích a otec se nad ním nejenže slitoval v nějaké povinnosti, ale co více, radoval se tak, jako by prožíval narození dítěte. A to je přesně ten stav, ve kterém žijeme my, v době po velikonoční události. Ježíšovou smrtí na kříži jsme byli osvobozeni od hříchu a navráceni k Hospodinu, který se nad námi slitoval.

Ať je tato naše velikonoční radost dlouhotrvající! Amen.

D.J.

Krása Bible, četba a její studium

Jaromír Vlček (*1935) vyrůstal v Ostravě. V roce 1959, se přestěhoval za manželkou Janou, do Trhového Štěpánova. 20 let byl kronikářem tamtéž a 17 let odpovědným redaktorem Zpravodaje Štěpánovska. Působí v Církvi bratrské. Bible ho provází celým životem. Mezi jeho záliby patřila duchovní poezie, vážná hudba varhanní a orchestrální, četba knih, historie, fotografování, návštěva kulturních památek i cyklistika. Za svou kronikářskou a publicistickou činnost, realizaci několika výstav Biblí i kronik mu byl udělen čestný titul, Blanický rytíř. Nyní bydlí ve Vlašimi a věnuje se i nadále zejména historii sboru Církve bratrské Podblanicko.

Bible je nejpřekládanější a nejvydávanější knihou na celém světě. První tištěná Bible byla vydána tiskařem Johannesem Gutenbergem v roce 1452. První český překlad celé Bible vznikl kolem roku 1360.

Obsahuje dvě části. Větší z nich je Starý Zákon, menší je Nový Zákon.

Starý Zákon je ve skutečnosti hebrejskou biblí, kterou používají zejména Židé, druhá část je zaměřena na život Ježíše Krista a Církve. Nejznámějším překladem je Bible kralická z let 1579-1593, Svatováclavská bible – Nový Zákon z roku 1677, Starý Zákon v letech 1712 a 1715. Z novodobých překladů je to Český ekumenický překlad z roku 1979, Studijní překlad Bible z roku 2009 a další.

Je to kniha, která si zasluhuje naší pozornosti, nejen proto, že z ní vznikla celá řada známých rčení (např. Kainovo znamení, Babylon jazyků, milosrdný Samaritán, jidášský groš). Bez znalosti Bible neporozumíme ani sochařství, malířství i různým slovním obrátům z literatury. Bible není dějepisná ani zeměpisná kniha, i když se některým údajům věnuje a právě proto získala věrohodnost na základě některých vykopávek. Nelze v jednom kratičkém článku obsáhnout, čím je i pro dnešního člověka významná.

Bible je především knihou, která svědčí o Bohu, jeho zásazích do dějin lidstva i jednotlivců. Popisuje člověka, který padl do hříchu. Nabízí vysvobození a obnovení osobního vztahu mezi Bohem a člověkem. Ústřední postavou Bible je Boží Syn, Ježíš Kristus, který přišel zemřít za celé lidstvo. Ale jen tomu, kdo uvěřil v Ježíše Krista, nabízí nový a lepší smysl života nejen v současnosti, ale má dosah i do věčnosti, až jednou zemřeme.

Pro začátečníka není Bible snadnou četbou. Každý, kdo se do ní začne a uvěří její zvěsti, objeví pravdu o Bohu, člověku a odkryje netušenou nádheru jejích příběhů a poučení. Pokusme se alespoň zčásti přiblížit některé příběhy. Jistě je to četba o stvoření člověka, jeho pádu do hříchu a cestě k vysvobození přes různé oběti zvířat, které přinášel izraelský národ po dlouhá staletí. Když dozrály podmínky, aby se stal člověk Božím dítětem, přišel na tento svět Spasitel v podobě Dítěte. Stalo se to kdysi dávno v Betlémě, jak předpověděli izraelské proroci. V dospělosti zemřel Ježíš na kříži, vstal z mrtvých. Kdo v něho uvěří, má věčný život. Tyto události si každoročně připomínáme o Vánocích a Velikonocích.

Pán Bůh vede člověka k sobě, skrze různé příběhy zaznamenané v Bibli. Tyto příběhy jsou tak podivuhodné, že se nám nad nimi tají dech. Jsou to příběhy plné dramatickosti, některé jsou napínavé, jiné klidné. Všechny mají svůj význam. V knize Genesis je např. zaznamenán příběh Josefův, který má mnoho společných rysů s Ježíšem. Zákony v knize

Leviticus nepojednávají jen o obětech, ale jsou určeny pro každodenní život obyčejných lidí. Všeobecně známý je příběh obra Goliáše s mladíčkem Davidem. Starozákonních příběhů je velmi mnoho, některé jsou známé, jiné méně. Žalmy obsahují různé modlitby vycházející z osobních prožitků. Příběh trpitele Joba je obzvláště známý a několikrát přebásněný i našimi umělci.

Novozákonní příběhy v evangeliích, popisují život Pána Ježíše, zázraky a znamení, které vykonal. Zemřel za naše hříchy, byl pohřben, ale slavně vstal z mrtvých. Odešel zpět do nebe, přimlouvá se za víru všech, kteří mu věří a připravuje jim v nebi trvalý domov bez konce. Obě části Bible obsahují také mnoho poučení. Jsou to knihy Přísloví, Kazatel, dopisy Kristových apoštolů. V celé Bibli jsou zaznamenány události o konci světa. Ježíš přiblížil lidem celou řadu příběhů, aby pochopili, proč přišel. Apoštolové se věnovali osobnímu životu i životu Církve.

Bible není knihou, kterou bychom přečetli a odložili do knihovny. Je velmi obsáhlá. Např. kapesní vydání Českého ekumenického překladu Bible z roku 1989 obsahuje asi 1 100 stránek. Bible je manuál, který nám pomůže v každodenním životě. Proto ji máme číst každý den po malých či větších částech. Odkryjí se v nich obzory, které jiná kniha nenabídne. Může se stát, že některé části hned nepochopíme. Jiné příběhy nám po prvním čtení nic nového neodhalí, ale každý, kdo ji pravidelně čte, poví, že tuto knihu stojí za to číst, hledat její pravdy, pokyny a příkazy, aby se lidský život mohl poměřovat k Božímu obrazu. Píše se v ní o mezilidských vztazích a najdeme v nich pomoc, jak tyto vztahy proměnit. Jistě si každý z nás může zamilovat určitou část Bible, ale to neznamená, že jiné části budeme odmítat. Některá její část nás povzbudí, podepře, promluví do naší situace, jiné mohou vést k zamyšlení, jak to s naším životem ve skutečnosti vypadá. V každém případě nás začnou její příběhy a řádky ovlivňovat k lepšímu. Povzbudí nás k naději, k víře, k lásce, potěší nás v zármutku i v nemoci.

Bible nezevšední ani po několika letech čtení a studia. Ptáme se, jak číst Bibli? Je celá řada návodů a pokynů, jak ji číst. Někdy se začteme do některého příběhu vcelku, abychom tento příběh pochopili v celé jeho šíři. Jiné části je dobré číst po menších částech a o nich přemýšlet, čím nám mohou pomoci. Bible je jako každodenní jídlo. Jako každý den živíme naše tělo, abychom měli sílu ke každodennímu životu, stejné je to s Bibli. Posiluje a povzbuzuje naši duši a ducha. Nebyli jsme stvořeni jen ke konzumaci tělesné potravy, ale i k duchovnímu uspokojení. Hudba nebo četba knih nás může uspokojit, ale jen nakrátko. Četba Bible nás obohacuje po všech stránkách.

Díky Bohu, mohl jsem začít číst Bibli už v mládí. Je tomu doposud. Nezevšedněla mi, zatímco jiné aktivity jsem už dávno opustil. Pomáhá mi, sytí mne svou moudrostí, je to dopis z nebe, který z radostí čtu.

Přeji Vám, abyste si Bibli opatřili. Je dostupná v mnoha českých i cizojazyčných překladech. Přeji Vám, abyste v ní našli to, co hledáte. Čtete Bibli, je v ní všechno, co potřebujeme k životu.

Eneo Silvio Piccolomini (1405-1464), od roku 1458 jako papež Pius II. kdysi prohlásil, že v Čechách zná každá prostá husitská žena Bibli lépe než římské biskupové a kardinálové. Můžeme říci i dnes, že každý průměrný Čech zná Bibli a čte ji každý den? Přidejme se k těm, kteří ji čtou, znají její obsah a snaží se podle ní žít.

MINISERIÁL o kostelích, kaplích, kapličkách, křížkách a význačných místech v našem okolí: Pertoltice s kostelem svatého Jiří

Když jedete do Pertoltic, už z dálky vidíte románskou věž kostela svatého Jiří.

V loňském, podzimním čísle jsme psali o Chřenovicích a kostele svatého Václava, tento kostel se velmi podobá kostelu v Pertolticích. Pertoltický kostel, je zasvěcen svatému Jiří, který byl vojínem z Kappadocie, žil ve 4. století našeho letopočtu a byl umučen za pronásledování křesťanů, za císaře Diokleciána. Podle legendy zachránil princeznu z moci jedovatého draka a patří

mezi nejpopulárnější světce, zejména na křesťanském východě.

Kostel je dokladem dávného umění našich předků. Lze jej přiřadit k takzvaným jednolodním tribunovým kostelům, pocházejícím z období kultury umění románského. Hlavní loď ve svém jádru i vzosná věž opravdu pocházejí z doby románské, pravděpodobně z konce 12. století. Podle některých pramenů provedli nejstarší stavbu snad samotní mnichové - řemeslníci z nedalekého kláštera v Sázavě. První písemný doklad o existenci farního kostela máme z roku 1352.

Hmota hlavní lodi, sestavené z pečlivě opracovaných kvádrů, byla spoře prosvětlována úzkými okénky (vlastně střílnami). Tyto pak byly na podzim roku 2000 celkem snadno odhaleny pod chátrající omítkou, a to jedno na straně jižní, druhé na straně severní. To severní je zachovalé románské okno na severní straně kostela, téměř nedotčené zubem času, prostě krásné. Pozoruje-li člověk jižní fasádu zvenčí, může zachytit časový postup ve vývoji propustnosti světla dovnitř svatyně. Úplně vlevo, dnes nalepené na stříšku předsíně, pokukuje okénko románské, směrem vpravo šlo podle neprovázaného zdiva odtužit náznak většího okna pozdně gotického, které je přerušeno současným oknem (obludou) z 19. století. Původní románský kostelík byl opravdu zahalen do přitmy. Při pozdně gotické přestavbě se probouralo okno větší, dobovější, a na místo románské apsidy na východě chrámu, byl vztyčen gotický, prostorný a světlem prozářený presbytář, se severní kaplí.

Tato podoba kněžiště je v podstatě zachována až podnes.

Kostel sv. Jiří - hlavní oltář

Věž, která je vysoká 16 metrů, je taktéž vybudována z opracovaného kamene, v samotném závěru korunována sdruženými okny, jež jsou vykládána barevnými skly, východní okno je vyzdobeno malbou na skle, zobrazující svatého Jiří. Původní výška hlavní lodi byla o něco menší, tím působila věž daleko monumentálněji než dnes (asi v takovém poměru, jaký můžeme vypočítat v nedalekých Chřenovicích). Ve věži je zavěšený zvon z roku 1522 - nejstarší dochovaný zvon, z dílny kutnohorského zvonaře Jakuba Ptáčka, s nápisem: "Léta Páně 1522 tento zvon slit jest k chvále Boha Všemohoucího skrze Jakuba Ptáčka zvonaře kutnohorského".

V západní části lodi je tribuna na sloupku a dvou arkádách, podklenutá křížovou klenbou. Na jižní straně přiléhá k lodi předsíň a na západní straně přiléhá k lodi věž. Rovný strop je ozdoben malbou. V severní zdi presbytáře je čtverhranné sanktuárium, z původní výstavby, opatřené dřevěnými dvířky. Hlavní oltář, v pseudogotickém slohu, je vysoký pět metrů a je zasvěcen svatému Jiří. Další menší oltář na zděné mense, je zasvěcený Panně Marii Lurdské, v lodi můžeme spatřit také dřevěný kříž s Kristem, plastiku svaté Máří Magdaleny a svatého Jana pod křížem.

V jižní předsíni jsou čtyři renesanční náhrobky.

Dnešní kůr je dávnou panskou tribunou. Místem, kde se shromažďovali představitelé šlechty na bohoslužby, odděleně od prostého lidu. I vchod byl patrně výjimečný. Usuzujeme tak podle většího otvoru (bývalé dveře?) na jižní straně věže. Tento zazděný vstup visí několik metrů nad zemí, tedy panstvo chodilo do kostela přímo ze svého sídla přes jakýsi mostek. Kostel měl do První světové války tři zvony, dva byly kostelu zrekvírovány na vojenské účely, jeden byl zvon, odlitý v roce 1495 a druhý umíráček.

Dnes je v kostele zvon z roku 1522, patří mezi nejstarší dochované zvony.

Zvon v Pertolticích má krásný zvuk nesoucí se do velké vzdálenosti. Je jedinečným zážitkem, být při zvonění ve věži a to i proto, že je uváděn do pohybu stále pouze ručně.

Ve vsi se odbývaly slavné poutě, vždy v dubnu, na svatého Jiří, sloužily se slavné, pout'ové mše svaté, ves v tu dobu navštívilo mnoho lidí z celého okolí, kolem kostela byli obchodníci a trhovci se stánky.

Slavná byla rovněž misie v roce 1926, kterou provedl sídelní biskup hradecký Karel Kašpar, který se později stal arcibiskupem pražským. Na památku misie byl postaven před kostelem dřevěný kříž.

V roce 1929 postihla krajinu velká bouře s vichřicí, která porážela stromy a brala střechy, poškodila i kostel. Kostel prošel několika opravami, naposledy v roce 1997, kdy byla opravena střecha kostela. V roce 2007 byly opraveny varhany, varhanáři Borisem Metlerem a Petrem Dlabalem z Krnova. Roku 2009 byl vymalován interiér kostela.

Kostel Farnosti Pertoltice, je památkově chráněn a je dominantou a ozdobou starobylé obce. Zvoníkem byl pan Josef Jakl, který bydlel hned vedle kostela.

V současnosti se o kostel starají manželé Cudlínovi z Vlastějovic. Na varhany hrála paní Libuše Nádvorníková a pan Jan Veleta. V Pertolticích slouží mše svaté ex currendo, zbraslavický administrátor.

Obec Pertoltice

Pertoltice jsou obcí, která leží 452 metrů nad mořem, v okrese Kutná Hora, součástí obce jsou i vesnice Chlístovice, Machovice, Budkovice, Milanovice a Laziště. Severozápadně od Pertoltic protéká Ostrovský potok, který je pravostranným přítokem Sázavy. Historie Pertoltic sahá do hluboké minulosti. Okolí bylo osídleno již v mladší době kamenné, o čemž svědčí nálezy kamenných nástrojů.

Později bylo poprvé zaznamenáno jako manství kláštera v Sázavě a následně královské zboží. Prvním světským pánem byl rytíř Berchtold (Pertolt) říšský hrabě z Abenbergu, pán na Pertolticích a královském Hlavačově, první templářský komtur v Praze a rádce krále Václava I. (*1197, +17. 12. 1250), zavražděný na příkaz Přemysla Otakara II. konkurenčními johanity, v bráně Juditina mostu, v Praze. Hrabě Pertolt přišel do Prahy r. 1226 od císařského dvora a ujal se výstavby první templářské komendy v Praze, současně se stal přítelem, rádcem a ochráncem krále Václava I., jehož znal již z císařského fraucimoru, kde oba dospívali. Pertolt měl erb zlatého šraňku v červeném štítu. Pertoltovy sestry, Sibyla a Hildegarda se staly dvorními

dámami královny Kunhuty z Hohenstaufen. Sibyla byla třikrát vdaná a je matkou svaté Zdislavy. Hildegarde se vdala do rodu hrabat z Hertenbergu a stala se pramatkou Lamingerů z Albenreuthu, na které přenesla svůj rodný erb. Majetek Pertolta se prvotně pojil s původním královským obdarováním templářů ve vsi Žleby. Nedaleko Žlebů pak Pertolt obdržel osobní královskou výsluhu, na které vyzdvihl kostel svatého Jiří, pak založil novou ves a vedle kostela vybudoval hrádek, který se stal jeho venkovskou sídelní rezidencí. Místo se začalo jmenovat, Berchtoldi Villa, tedy Berchtoldsdorf – Pertoltice.

Součástí panství byly i dnešní vsi Laziště, Budkovice, Chlístovice, Měchonice, Machovice, Milanovice a osada zvaná Ostrov Perknýřův, později Cyranův. Toto byla prvotní majetková základna franckých pánů erbu zlatého šraňku v Čechách. Pertolt se oženil s dcerou Purkarta z Janovic a měl syna Buška, Pertolta mladšího hraběte z Gebzensteinu a Rudolfa. Pertoltice podělili synové do nedílu, ale nakonec je získal Gotthard (Bušek) z Pertoltic na Malešově a Ledči (*1228, +1277), ženatý s Kolowratovnou z Chřenovic. Po Buškovi se zboží ujal syn Jan Bušek a oba mají v kostele své náhrobní kameny. Bušek měl syny Přibyslava z Malešova a Pertolta ml. z Pertoltic a na Přepeřích, který odchází a stává se soudcem – popravcem panství královského města a hradu Hradec nad Labem. Přibyslav (*1280, +1340) dědí Pertoltice, ale odchází na zděděný Malešov. Přibyslav má syna Zdeslava (*a.1300,

+1349) z Malešova na Pertolticích, Bohdanči atd., slavného válečníka, který měl syny Zdeslava ml., Buška, Radslava řečeného Řemdich, komtura johanitů na Ivanovicích a Jana Buška ml., řečeného Kropáč, turnajového rytíře. Rytíř a pán Zdeslav (*1322, +1379) byl ženatý s Bohunkou z Tismic, dcerou Gottharda Hájka z Tismic, tedy tetou Gottharda ml. Hájka z Pertoltic, erbů hrábí, ke kterým patřil další drobný držitel panství Pertoltice, Zikota z Tismic a na Perknýřově Ostrově, který osadu vyžehnil na ostrovském manovi. Pertoltice dědictvím získali Zdeslav ml. a Jan Bušek ml., zakladatel pozdější moravské sekundogenitury Bohdaneckých z Hodkova zvané Mařanovská. Většinovým pánem tak zůstal Zdeslav ml. válečník po otci a fojt kláštera v Sedlci. Jeho syny byli Oneš, Adalbert, Markéta a Jindřich. Pertoltice drží Oneš, ten měl syna Kuneše, ale jeho děti zemřely nedospělé, Adalbert (*c.1346, +a.1395) se psal ze Zálešan a na Kolowratech z Chřenovic vyžehnil podíl na Hodkově a Bohdanči a další díly získal jako věno po své mamince, též Kolowratovně. Jeho synem je slavný rytíř a pán Ropert z Bohdanče na Čečelicích atd. (*1368, +p.1416), který majetky zcelil v jedno velké panství, jako první příjmením Bohdanecký a predikátem z Hodkova, který měl syny Jana, Aleše - polního hejtmana na Seebergu a Heřmana zvaného Otrybec. Roppert měl též manželku z rodu Zručských z Chřenovic a snadno tak dědictví a podíly spojoval. Heřman Otrybec měl dceru Annu a syna Heřmana ml., (*1445, +1525). Heřman ml. ještě v roce 1492 odkoupil od Haška z Rochova malý dvůr Kunikovský, ale pak si spočítal, že ho staré panství ekonomicky brzdí a celé je odprodal bratranci Janu Buškovi Mařanovi Bohdaneckému z Hodkova, mimo rudného dolu na kopci Fiolník, tehdy pernštejnskému hejtmanovi panství Pardubice a purkrabímu na Kutné Hoře. Ten pak Pertoltice při příjezdu od Zruče panství neudržel a postupně rozprodal. Gotickou tvrz pak nechal Kryštof Myška ze Žlunic přestavět v renesančním slohu. Pozdější majitelé Trčkové z Lípy (jimž patřil i nedaleký hrad Lipnice), po roce 1612, tvrz neužívali a nechali zpustnout. Později byla rozebrána na stavby domů a nyní z ní již nezbylo nic.

Ve školní kronice pertoltické je zaznamenána tato pověst o rytíři Pertoltu Šraňkovi z Pertoltic:

"Pertolt z tohoto výše jmenovaného rodu, který pro své vznešené ctnosti a moudrosti státnické od krále Václava I. vysoce vážen a oblíben byl, jel 18. prosince, roku 1256 koňmo přes pražský most. Blízko malostranské mostecké věže spatřil na vršku dva krkavce, kteří na sebe násilně doráželi. Náhle spadl s hůry od vznešené velikosti kámen rovnou na hlavu rytíře Pertolta, kterému způsobil velikou ránu, takže s koně spadl a ducha vypustil."

Počátek zdejší školy lze datovat před třicetiletou válku a první školní budova zde byla postavena roku 1733. V roce 1970 byl odhalen pomník padlým občanům v První a Druhé světové válce.

Kostel svatého Jiří z jižní strany

V současnosti zde žije 158 obyvatel. Pertoltice mají vlastní Obecní úřad, prodejnu potravin a Zemědělské družstvo. Donedávna zde byla pošta a do roku 1979 i škola.

V roce 1996 byla opravena střecha kostela. Státní dotace činila 150 000 Kč, 70 000 Kč dala obec Pertoltice a 40 000 Kč přispěla obec Vlastějovice. V roce 2004 byla opravena fasáda a vykopáno odvodnění okolo zdi. Na této akci se 1 000 000 Kč podílel stát, obec doplatila zbývajících 280 000 Kč.

(zdroj: F. Pleva Toulky Vrchovinou, E. Nováková-Plevová Vzhůru ke hvězdám, internet)

VELKOPÁTEČNÍ

“ U Ježíšova kříže stály
jeho matka
a sestra jeho matky,
Marie Kleofášova
a Marie Magdalenská”

A Jan.

Ostatní odešli.
Jeden na své pole,
druhý za obchodem.

Jedni dlouho do večera
upravovali své miláčky zahrádky,
čistili okna, zametali...

Druzí stáli
frontu na maso,
pivo, veku, vlašský salát...
budou ty Velikonoce.

Pater, dimitte illis, *Otče odpusť jim*
non enim sciunt *neboť neví*
quind faciunt.” *co činí*

(z knihy Františka Trtílka:
(D)otazníky, Sursum, 2005)

NÁBOŽENSKÉ VZDĚLÁVÁNÍ PRO DOSPĚLÉ

R.D. Martin Sklenář

P. R. D. Martin Sklenář, se narodil v roce 1983, jako sedmé, předposlední dítě ve věřící rodině. Od dětství se podílel, především jako ministrant, na farním životě u kostela sv. Ludmily v Praze, na Vinohradech. Studoval šestileté Všeobecné gymnázium v Praze - Čakovicích, které v roce 2003 úspěšně zakončil maturitní zkouškou. Během školních let navštěvoval výběrový dětský pěvecký sbor Rolnička.

Po střední škole nastoupil na rok do Teologického konviktu v Olomouci. Poté byl šest let v semináři a při tom studoval tři roky teologii na KTF UK v Praze a tři roky na Lateránské univerzitě v Římě. Vysokoškolské studium zakončil v červnu

roku 2010. Od 1. července 2010 byl ustanoven jako samostatný pastorační asistent ve farnosti Kolín. Jáhenské svěcení přijal v pražské katedrále sv. Víta, Václava a Vojtěcha 11. září 2010 z rukou otce biskupa Karla Herbsta. Od té doby byl ustanoven ve farnosti Kolín jako jáhen. Kněžské svěcení přijal 25. června 2011 v pražské katedrále sv. Víta, Václava a Vojtěcha z rukou otce kardinála Dominika Duky a od 1. července 2011 byl ustanoven jako farní vikář ve farnosti Vlašim a jako administrátor excurrento ve farnosti Veliš. Od 1. července 2013 byl ustanoven jako farní vikář ve farnosti Kolín, v současnosti působí v Českém Brodě

19. hodina – Výzva k obrácení – postní doba

V našem celoročním vzdělávacím cyklu „dějiny spásy“ se dostáváme ke čtvrtému tématu (srov. 0. hodinu) – obrácení.

Ve svém studiu jsme se již v krátkosti věnovali prvnímu hříchu. Při této hodině jsme si mimo jiné ukazovali hrůzu toho, k čemu toto rozhodnutí prvního člověka vedlo. Při prvním hříchu se člověk rozhodl, že nechce žít ve společenství s Bohem. Jeho rozhodnutí nutně znamenalo opuštění zdroje života a směřování ke smrti. Bohu nebyl lhostejný úděl člověka, a proto poslal svého Syna, který nás svou smrtí a vzkříšením vysvobodil a dal nám možnost změnit směr svého životního putování a směřovat znovu k plnému společenství s Bohem. Na tom, co nám Ježíš přinesl, máme podíl prostřednictvím slavení svátostí. Právě svátostem se budeme věnovat v následujících hodinách (toto téma bude „přerušeno“ pojednáním o hříchu a o Desateru). Dříve, než se ale začneme bavit o svátostech, je dobré se v samostatné hodině věnovat tématu obrácení. Téma obrácení pro nás bude ještě zajímavější, protože jsme před pár dny vstoupili do postní doby, v níž je výzva k obrácení velmi intenzivní.

Výzva k obrácení v evangeliích

Když se podíváme do jednotlivých evangelií, uvidíme, že je v nich výzva k obrácení celkem běžnou a opakující se skutečností.

První, čeho je dobré si všimnout, je, že je to základní poselství Jana Křtitele. Všichni tři synoptičtí evangelisté shrnují poselství Jana Křtitele následující výzvou: „Čiňte pokání (obrat' se)!“ (Mk 1,4; Mt 3,2; Lk 3,3). V Markově a Lukášově evangeliu je

tato výzva doplněna: „...a dejte se pokřtít na odpuštění hříchů“, zatímco u Matouše zaznívá důvod, proč mají lidé činit pokání (obrátit se): „...neboť se přiblížilo království nebeské.“ Oba dva tyto důvody jsou v úzké spojitosti. My to hlouběji uvidíme, až budeme hovořit o svátosti křtu, ale již nyní, v kontextu našeho obrázku (srov. 0 hodinu) můžeme vnímat tuto úzkou spojitost křtu a našeho obrácení (zde bych pouze připomněl, že udílení svátosti křtu je spojeno se zřeknutím se zla a s přihlášením se k Trojjedinému Bohu – vyznání víry).

Další zajímavostí rovněž je, že podobnou výzvou začíná své poslání i Ježíš (Mk 1,15;

Mt 4,17). V Ježíšově případě je výzva k pokání ale vždy spojena s blízkostí nebeského království. V Ježíši totiž přichází nebeské království na zem a jen ten, kdo se obrátí, se tomuto království otevře.

Stejné poselství pak podle Markova evangelia hlásají také Kristovi učedníci (Mk 6,12).

Ježíšova činnost a následně také činnost apoštolů je častokrát spojena rovněž s mocí nad nečistými duchy. Ježíš tak nejen projevuje svou moc (je vyšší než ďábel), ale také vysvobozuje člověka z jeho moci a činí tak

člověka „schopným“ uskutečňovat ve svém životě ono obrácení (člověk není v zajetí vládce temnoty a smrti).

Rovněž v evangeliích čteme různé zprávy o Ježíšově působení, ve kterých se opakuje výzva k tomu, aby člověk již nehřešil, tedy aby změnil způsob svého života. I tuto Ježíšovu výzvu můžeme brát zcela jednoduše jako výzvu k obrácení.

Vidíme tedy, že jak v činnosti Jana Křtitele tak samotného Ježíše, ale také v poslání Ježíšových učedníků, kteří pokračují v jeho poslání (Lk 10,1), se neustále opakuje ona výzva k obrácení. Výzva k obrácení (pokání) hraje tedy v evangeliích dosti důležitou úlohu. Z toho důvodu bude dobré se nad onou výzvou více zamyslet.

Čiňte pokání (obrat' se)

Když se ještě jednou podíváme na výzvu Jana Křtitele a vezmeme si pro lepší srozumitelnost do ruky řecký originál, uvidíme, že se za jeho výzvou skrývá něco mnohem hlubšího, než „pouhé“ obrácení se, či činění nějakého pokání.

Řecký text zde užívá termín „metanoieite“ (čti metanojejte), což znamená změnit smýšlení. Jde tedy o hlubší proměnu člověka, který v kontextu blízkosti nebeského království mění zcela svůj pohled na svět, na hodnoty ve svém životě.

O co vlastně jde, nám krásným způsobem ukazuje sám Ježíš. Ten, když byl pokřtěn Janem v řece Jordánu, odešel na poušť, kde byl poté, co se čtyřicet dní postil, pokoušen ďáblem. Právě v tomto pokušení, ve kterém zvítězí, ukazuje, co znamená ona změna smýšlení (metanoia). Připomínám jen, že v kontextu Ježíšova života dochází k vyjevení této „změny smýšlení“ v kontextu křtu a blízkosti nebeského království (ne, že by u Ježíše došlo ke změně smýšlení, k jeho obrácení, ale v kontaktu

s ďáblovým pokušením nám tuto změnu smýšlení ukazuje – rozdíl mezi ďáblovou vizí a Božím plánem spásy).

Ježíšovo pokušení na poušti

Nejlepší ukázkou toho, v čem má spočívat změna smýšlení (obrácení), nám je Ježíšovo pokušení na poušti. Podívejme se na Ježíšovo pokušení na poušti trochu podrobněji a zkusme si z této události vzít ona základní poučení, v čem má spočívat naše obrácení. Za text, který budeme sledovat, si zvolíme Matoušovu verzi (Mt 4,1-11).

Všechna ta tři pokušení začínají stejnou podmínkou: „jsi-li Syn Boží“. Ďábel se snaží Ježíše přimět, aby dokazoval, že je Boží Syn. Připomeňme si, jakým způsobem pokouší ďábel první lidi v rajské zahradě – „budete jako Bůh“ (srov. Gen 3,5). Ďábel se snaží přesvědčit toho, koho pokouší, o tom, že se má chovat jako bůh, že si sám má rozhodovat, jakým způsobem bude vést svůj život, že si sám bude volit své štěstí. V pokušení tak vždy dochází k souboji mezi Božím plánem spásy a ďáblovou vizí, která má vést člověka jinou cestou k tomu, „aby se stal bohem“.

My jsme v důsledku prvního hříchu těmi, kteří přijali ďáblovu vizí. Ježíš nám ale ukazuje, že je třeba změnit své smýšlení a obrátit se. Že je třeba přijmout Boží plán spásy, a tak dosáhnout svého pravého štěstí.

Ona jednotlivá pokušení, se kterými se obrací ďábel na Ježíše, nejsou jen konkrétními pokušeními jednoho dne, ale jsou to pokušení, která vyjadřují určitý způsob života.

První pokušení – proměnit kámen v chléb

V prvním pokušení ďábel útočí na přirozenou potřebu každého člověka. Po té, co se Ježíš čtyřicet dní postil, přichází ďábel a snaží se Ježíše přimět, aby užil svých schopností ke svému prospěchu.

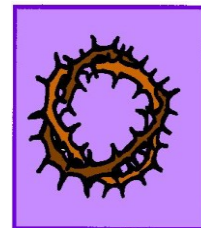
Bůh stvořil člověka, aby spolupracoval na jeho díle spásy (srov. Gen 1,28; Gen 2,5). Člověk má užívat všechny své schopnosti, své vlastnosti k tomu, aby svět mohl dosáhnout svého naplnění. Zřetelněji řečeno, člověk není stvořen proto, aby prostřednictvím svých schopností usiloval o svůj vlastní prospěch, ale aby se snažil o spásu celého světa.

Ježíš je ďáblem pokoušen, aby užíval svých schopností ve svůj prospěch, aby utišil své fyzické potřeby a touhy. Ježíš ale odmítá nakládat se svým životem tímto způsobem. Jeho cílem není dosahovat svého vlastního „řádoby“ štěstí (naplněný žaludek), ale uskutečňovat Boží vůli – její uskutečňování ho nasytí.

V prvním pokušení tak Ježíš vyjadřuje, že ono obrácení spočívá v tom, že člověk neusiluje o své štěstí tady a teď, prostřednictvím utišení svých materiálních, fyzických a tělesných potřeb, ale že vnímá, že svého pravého štěstí může dosáhnout jen v tom případě, kdy se plně rozhodne uskutečňovat Boží vůli (nechá se sytit jí).

Druhé pokušení – skočit z chrámové věže

Druhé pokušení útočí na smysl lidského života. Dábel se snaží přesvědčit Ježíše, že Bůh je zde proto, aby mu sloužil, aby plnil jeho přání. Dábel se tak snaží převrátit pohled na vztah mezi Bohem a člověkem.

Ježíš přišel na zem, aby uskutečňoval Boží plán spásy. Jeho jediným cílem má být uskutečňování tohoto poslání. Dábel se snaží ale Ježíše přimět k tomu, aby nepřemýšlel o tom, jakým způsobem má naplňovat Otcovu vůli, ale že má Boha používat ke svému prospěchu. Jinými slovy, jakoby mu říkal: „Nenaslouchej tomu, co po tobě Otec chce, ale říkej Otci, co chceš ty, jakým způsobem má jednat ve tvůj prospěch“.

Dáblu se častokrát daří nás přesvědčovat o tom, že ve středu zájmu stojíme my, nikoli Bůh. Ježíš nám ukazuje, že naše obrácení musí spočívat i v tom, že odmítneme tento postoj. Že si uvědomíme, že ve středu našeho zájmu musí stát Bůh a jeho vůle, jeho plán spásy.

Třetí pokušení – poklonit se d'áblu

Ve třetím pokušení se dábel snaží Ježíše přesvědčit, že jeho Otec je zbytečně drastický, že pro něho nechce to nejlepší, že chce zcela zbytečně, aby Ježíš trpěl.

Dábel nabízí Ježíši to, že mu budou patřit všechna království světa i jejich sláva. Dábel nenabízí Ježíši nic, co by mu nepatřilo – vždyť Ježíši všechna tato království jednou patřit budou. To hlavní je, že to bude teď hned.

Dábel se snaží představit jako ten dobrý, jako ten, kdo chce pro Ježíše to nejlepší. Jakoby dábel Ježíšovi říkal: „Podívej se, tvůj Otec ti sice nabízí všechna království světa, ale říká ti, že ti je dá později. Říká ti, že nejdřív se musíš tři roky namáhat a vykonávat nějaké poslání. Říká ti, že musíš trpět a zemřít na kříži. Já ti říkám, že je to zbytečné. Já ti dám ta všechna království teď hned. Dám ti je bez zbytečného utrpení... Stačí jediná věc – aby ses mi poklonil a vyjádřil tak mou nadřazenost“.

Třetí pokušení tedy spočívá v určité netrpělivosti a v představení Boha jako toho, kdo chce zbytečné a nesmyslné věci. Do jisté míry zde dábel pracuje stejným způsobem jako u pokušení prvních lidí.

Ježíš nám ukazuje, že nutnost obrácení vyžaduje také změnu našeho pohledu na Boha. Bůh není naším uzurpátorem. Není tím, kdo nám ubližuje, kdo nás chce trápit. Není to dábel, kdo pro nás chce to nejlepší, ale je to Bůh, který je skutečně dobrý.

První dvě neděle postní

Jak jsme si již řekli, doba postní nás zve k tomu, abychom se vydali na cestu obrácení. Na Ježíšově příkladu je nám ukázáno, že ono obrácení je skutečně naším vítězstvím. Začátek postní doby je nesen tímto poselstvím. První neděle postní nám předkládá text o Ježíšově pokušení. Druhá neděle postní nám pak ukazuje, k čemu vede obrácení a rozhodnutí se pro Boha. To církev naslouchá úryvku evangelia, které vypráví o Ježíšově proměnění (oslavení) na hoře Tábor.

Evangelijní úryvky prvních dvou nedělí postních nám tak ukazují, že vydat se na cestu obrácení je rozhodnutím se pro opravdové štěstí, pro naplnění a oslavení svého života.

Ježíšova zkušenost se může a má stát zkušeností každého z nás. Všichni jsme vyzváni k tomu, abychom se vydali na cestu obrácení, abychom plně uvěřili Bohu, a tak se otevřeli možnosti naplnění svého vlastního života, dosažení věčného života.

Obrácení, které se projevuje pokáním

Pokání je skutečnost, která vyjadřuje naši nápravu, naše obrácení. Člověk, který se rozhoduje opustit starý způsob svého života, vyjadřuje toto své obrácení tím, že vykonává skutky nápravy, skutky pokání.

Akt pokání je tedy zřetelným vyjevením, konkrétním skutkem našeho obrácení. Pokud jsme v postní době vyzváni ke skutkům pokání, pak jsme vyzváni k tomu, aby tyto skutky vyjadřovaly naše vnitřní obrácení. Akt pokání bez obrácení je nesrozumitelný, zbytečný a do jisté míry nepochopitelný.

Prožívání postní doby

Tím se dostáváme k prožívání postní doby. Pokání se v postní době projevuje především trojím způsobem – postem, modlitbou a almužnou.

Postní úkon vyjadřuje naše odhodlání zřici se ve svém životě něčeho, změnit nějakým konkrétním způsobem svůj život. Postní úkon by tedy měl být velmi konkrétní a měl by být úkonem skutečně postním – já velmi dobře vím, že se něčeho vzdávám¹. Měl by nás vést k přehodnocení svého života v rozpoznání jeho pravých a důležitých hodnot.

Hřích s sebou přináší narušení vztahů – k Bohu a k bližním. Můj postní úkon by měl být tedy doprovázen i obnovováním, či prohlubováním těchto vztahů. Číním tak prostřednictvím modlitby.

Postní úkon, modlitba a almužna (projevení lásky vůči bližnímu) jsou tři prvky, které by měly být přítomny společně. Proto si uveďme příklad. Rozhodnu se, že se v postní době budu postit od večerního sledování zpráv. Protože zprávy trvají cca 40 minut, získávám nějaký čas. Ten bych měl využít ne k tomu, abych ho „proflákal“, ale k prohloubení svého vztahu k Bohu (k modlitbě) a k bližním („almužna“). Postní úkon je ale vhodné vždy projednat se svým duchovním vůdcem, případně když ho nemám, tak se svým zpovědníkem.

Jak bojovat s pokušením

V tuto chvíli je ještě dobré zamyslet se nad tím, jakým způsobem máme bojovat s pokušením. Toto téma by jistě vyžadovalo více času, navíc každý člověk musí bojovat s pokušením svým specifickým způsobem. Přesto si zkusme říci alespoň některé věci. Text, který nám v tom může pomoci, je příběh o prvním hříchu.

¹ Rád bych se zamyslel nad postem obecně. Nejzřetelněji je vidět to, že se nám vytratil pravý význam postního úkonu, v pátečních postech. V křesťanské tradici bývá zvykem se v pátek postit od masa. Mnohdy jde ale o půst, který postrádá svůj smysl. Buďto ani nevím, že se postím (manželka mi vaří jídlo bez masa), a nebo je pro mě pátek dnem, kdy jím jídla, která mám radši...

Když se podíváme na Evinu zkušenost, můžeme vidět, že jednou ze základních chyb, kterou udělala, bylo, že se vůbec začala bavit s pokušitelem. Kdyby se Eva u pokušitele nezastavila a nepustila se s ním do řeči, pak by nemusela přemáhat pokušení.

Další věcí, kterou Eva mohla udělat, bylo, že mohla běžet k Hospodinu a o pokušení mu říci. Dáblu nejde ani tak o to, aby člověk zhřešil, ale aby došlo k narušení vztahu s Bohem. Kdyby Eva okamžitě běžela k Hospodinu, bylo by méně pravděpodobné, že by okusila ze zakázaného stromu. Stejně tak i Kain, kdyby vyjevil Hospodinu, s jakým pokušením svádí boj (zabít bratra Ábela), byla by menší pravděpodobnost, že tak následně učiní. V našem boji s pokušením nám může častokrát pomoci to, že poběžíme k Hospodinu.

Další důležitou věcí je vnímat Boha a jeho přikázání jako skutečně pozitivní. Dábel se nás snaží opakovaně přesvědčit, že Bůh je zlý (stejně tak činil i v rajské zahradě). Snaží se nás přesvědčit, že nějaký zákon je příliš drastický, nebo že se nás Bůh snaží připravit o naše štěstí. Dokud plně neuvěřím v Boží dobrotu (v každém jednotlivém skutku), těžko mohu přemáhat pokušení.

Zde se ukazuje jako zásadní problém neznalost. Častokrát se můžeme setkat s tím, že lidé nechtějí znát, co je dobré a co špatné, že se nechtějí více zajímat o to, co Bůh prostřednictvím církve učí. Domnívají se, že je to tak lepší, když „nevědomost hříchu nečiní“. Ale pokud nepochopím, že Bůh je skutečně dobrý, pak jsem jednak náchylnější k tomu, že podlehnu d'áblu pokušení a budu žít podle d'ábluova plánu, respektive nemohu prožívat svůj život v opravdovém štěstí. Hlubší poznávání pravdy a skutečností je nesmírně důležité pro naše opravdové štěstí.

Nabízené otázky k snadnějšímu studiu

1. Jakou výzvou začíná poselství Jana Křtitele?
2. V kontextu jaké události zaznívá výzva k pokání?
3. Jakým způsobem je v Ježíšově poslání přítomna výzva k obrácení?
4. Co znamená řecké slovo metanoieite, které překládáme termínem „činit pokání“?
5. Co znamená výzva změnit smýšlení?
6. Jakou výzvou pokouší d'ábel Ježíše, respektive co má Ježíš dokazovat?
7. O co jde v prvním Ježíšově pokušení (Matoušova verze)?
8. O co jde v druhém Ježíšově pokušení (Mt)?
9. O co jde ve třetím Ježíšově pokušení (Mt)?
10. Jaké úryvky evangelia nám předkládají první dvě neděle postní?
11. Co nám chtějí odhalit první dvě neděle postní?
12. Jakým viditelným aktem se projevuje naše obrácení?
13. Co je to akt pokání?
14. Jaké jsou tři prvky prožívání postní doby?
15. V jakém vztahu mám prožívat tyto tři prvky (půst, modlitba a almužna)?
16. Jak mám bojovat s pokušením?
17. Proč je pro přemáhání pokušení důležité vzdělání?

...příspěvek pana Ing. Františka Nešpora z Vilémovic

Osobnost Kutnohorska.

Na 21. ledna 2021, připadá 20. výročí od smrti kněze, děkana a čestného kanovníka pana Karla Filipa, který dlouhodobě působil ve farnosti Červené Janovice. Současně 2. prosince 2019 uplynulo 105 let od jeho narození.

Narodil se v Přibyslavi, a jak to většinou bývá v chudé rolnické rodině s pěti staršími sourozenci. Po vzoru staršího bratra Jana vystudoval nejdříve církevní gymnázium a potom i kněžský seminář. Vysvěcen byl v roce 1939 a postupně působil jako kaplan ve farnostech Hořice, Kutná Hora a Náchod. Po složení

zkoušek na faráře nastoupil již jako kněz do farnosti Nový Hrádek.

Po 2. světové válce úzce spolupracoval se svým bratrem knězem Janem Filipem. Výsledkem jejich spolupráce bylo několik divadelních her, které se hrály i v zahraničí. Z dalšího to potom bylo vytvoření slovníku esperanta a překlad národních písní do tohoto jazyka. Kolem roku 1948 ve svých kázáních vysvětloval škodlivost komunizmu pro vývoj lidské společnosti. Zajímavý je i jeho příběh, jak s pomocí farníků nemusel nastoupit ve 40-ti letech vojenskou základní službu a to tak, že neřekl v té situaci ani jedno nepravdivé slovo. Na vojenskou základní službu v tomto věku nastoupil jeho spolužák ze semináře a současně jeho předchůdce ve farnosti Červené Janovice farář Josef Čáp.

Jeho velký vliv na lidi a zejména mládež nezůstal dlouho bez povšimnutí tehdejších představitelů moci a ideologů třídního boje proti církvi a proto byl v roce 1957 přeložen do farnosti Červené Janovice.

V naší farnosti si brzo získal důvěru farníků ale i těch, kteří do kostela nechodili, ale také respekt ideologických odpůrců. Velmi dobře rozpoznal důvody některých farníků, že nechodí do kostela proto, aby neměli problémy v zaměstnání a u dětí vystudovat alespoň střední školu.

Mimo kostel byl mezi svými spoluobčany. Na vyhlášené brigády nastupoval jako první. Na svoji kameru zaznamenával pro historii život na venkově a udělal řadu snímků spoluobčanů pro diaprojektor. Po delší době to lidem promítal a tak připomínal tváře těch, kteří tu mezi námi již nebyli.

K jeho zásluze patří jeho starost o opravy všech tří kostelů a fary. To bylo v době, kdy náklady na opravy byly hlavně ze sbírek farníků a jak jsme se i později dozvěděli tak na to přispěl pan děkan Filip téměř všemi svými penězi ale i penězi svých blízkých. Dále potom to byla dobrovolná práce občanů i některých řemeslníků.

Patřil mezi generaci kněží, kteří neznali slovo dovolená. Mezi jeho spolužáky, v semináři, byl umučený kněz z Číhoště Josef Toufar. Jeho dobrý přítel byl Želivský opat Vít Tajovský. Jeho duchovní služby si velice vážil pan arcibiskup Karel

Otčenášek, který několikrát navštívil naší farnost a jmenoval pana děkana Filipa čestným kanovníkem.

V naší farnosti Červené Janovice sloužil 38 let aktivně a dalších 5 let sloužil mše ve filiálním kostele v Petrovicích I. Poslední mši sloužil, 1. ledna 2001 a zemřel 22. ledna 2001.

K jeho největším odkazům patří to, co tu pro nás zanechal v duchovní činnosti, jeho slova útěchy při našich životních těžkostech a to i v období, když byl sám nemocný. Dokázal slova víry dobře interpretovat na tehdejší vývoj společnosti a vztahy mezi lidmi. Poděkování patří za slova naděje v době tuhé normalizace po roce 1970.

Celým svým životem nám dával najevo, že je tu pro nás. To potvrdil i tím, že si zvolil poslední místo odpočinku v naší farnosti. Při návštěvě jeho hrobu nám jeho nápis „ Bůh je láska „ připomíná proč jsme tu na tomto světě.

Ing. František Nešpor

Nabízené odpovědi k snadnějšímu studiu ke straně 16

1. Čiňte pokání (obrat'te se).
2. V kontextu křtu, respektive v kontextu blízkosti nebeského království.
3. Ježíš opakovaně vyzývá k obrácení (jdi a už nehřeš), má moc nad nečistými duchy...
4. Změnit smýšlení.
5. Člověk má změnit svůj pohled na svět, na hodnoty svého života.
6. Jsi-li Syn Boží, respektive to, že jím skutečně je.
7. Ježíš má využívat svých schopností ve svůj prospěch a nikoli v uskutečňování Božího plánu spásy. Má své štěstí hledat v materiálním, fyzickém a tělesném uspokojení, nikoli v naplnění svého poslání, Božího plánu spásy.
8. Ježíš nemá naslouchat tomu, co od něho žádá Otec, ale má žádat Otce, aby jednal v jeho prospěch.
9. Ježíši je nabídnut snazší a méně bolestivý plán. Dábel přesvědčuje Ježíše, že jeho Otec je zlý.
10. Ježíšovo pokušení a Ježíšovo proměnění na hoře Tábor.
11. Že ten, kdo se rozhodne uskutečňovat Boží plán spásy, dosahuje skutečně svého oslavení, naplnění svého života.
12. Prostřednictvím pokání.
13. Jednak skutek nápravy a také konkrétní skutek, kterým projevují svou touhu po změně svého života.
14. Půst, modlitba a almužna.
15. Ve vzájemném vztahu – všechny tři společně.
16. Utéci před ním (nebavit se s ním), běžet k Hospodinu a uvěřit v Boží dobrotu.
17. Protože pokud dokáží dospět k tomu, že vyžadovaná věc je pro mě dobrá (ne jen vyžadovaná), pak mohu pokušení lépe zdat.

Kapitoly z Liturgiky 11.
Znamení zbožnosti – k symbolice
bohoslužebných předmětů

Kalich

Mít hlad a žízeň překvapivě pomáhá člověku aspoň trochu odkrýt smysl lidské existence před Bohem, byť samotné hladovění je zlo. Nic z toho totiž, co pomáhá nasytit lidský hlad a uhasit žízeň,

a není tak samozřejmé, jak by se mohlo zdát. Přirozená touha člověka uchovat si vlastní život dává při nedostatku základních jistot pocítit křehkost lidského bytí a naprostou závislost na přírodě, potažmo na jejím Tvůrci. Bohoslužba jako osobitý druh komunikace mezi člověkem a Bohem proto nemusí po-užívat nic záhadného, ale pouze to, co pomáhá udržet člověka při životě, tedy pokrm a nápoj, které se teprve v nových liturgických souvislostech stávají znamením závislosti na Bohu, ale na druhé straně i zcela konkrétním projevem jeho požehnání a péče o stvoření.

Odkaz Poslední večeře

Víno patří společně s olejem a pšenicí k základním jistotám božího zaslíbení ve Svaté zemi (Dt 8,8), díky tomu mají i své nezastupitelné místo v bohoslužbě starých Izraelitů. Oběť vína je součástí bohoslužebného řádu ve starém svatostánku v Silo (1 Sam 1,24) ještě před postavením jeruzalémského Chrámu. V biblické mluvě znamená víno přátelství i čistou milostnou lásku. „Jaký je život, když schází víno? Bylo stvořeno lidem pro radost“ podotýká starozákonní Sirach (31,27). Pro proroky je hojnost vína znamením požehnání Hospodinovým věrným (např. Jer 31,12, Iz 25,6 aj.). Modlitba nad poháry naplněnými vínem byla nedílnou součástí slavnostní večeře, při které byl pojídán beránek na hořkých bylinách společně s nekvašenými chleby na památku slavné Boží záchrany židovského národa z egyptského područí a přechodu Rudým mořem (Ex 12–14). Tento rituál přirozeně zopakoval se svými učedníky i sám Ježíš, když přišel oslavit svátky Paschy do Jeruzaléma. Staletému obřadu však dal nový obsah. V jeho rukou se chléb a víno stávají něčím větším, než jen bratrskou sváteční večeří. Když vzal do rukou chléb, řekl: „Toto je mé tělo, které se za vás vydává“, nová slova směřoval i ke kalichu naplněnému vínem „Vezměte a rozdělte mezi sebou...tento kalich je nová smlouva, zpečetěná mou krví, která se za vás prolévá, kdykoliv ho budete pít, čiňte to na mou památku“ (srov. Lk 22,17–22). Tak se stal kalich naplněný vínem znamením nové smlouvy, která nahrazuje všechny staré obětní řády. Ježíš přeci, když dříve hovořil o sobě, přirovnal se k novému vínu, které trhá staré měchy (Mk 2,22).

Umění ve službě náboženství Apoštolové splnili Pánův příkaz: scházeli se k modlitbě nad chlebem a vínem a Ježíše po zmrtvýchvstání poznali právě podle těchto rituálních gest. Jak vypadal kalich používaný při slavení eucharistie u apoštolů a prvních

PhDr. Radek Martínek, Ph.D.

Vystudoval dějiny výtvarného umění na Univerzitě Palackého v Olomouci, nyní působí jako kaplan v Pardubicích, kde má na starosti i péči

o vysokoškolské studenty.

Dlouhodobě se věnuje ochraně církevních památek, především

liturgických předmětů. Vyučuje liturgiku na Pedagogické fakultě Univerzity Hradec Králové.

křesťanů, nevíme. Můžeme ale právem předpokládat, že použili ten nejlepší z těch, které měli k dispozici. Podobné to totiž bylo i se šaty, o kterých víme, že měli být sváteční, zkrátka čistě bílé jako šaty andělů, kteří oznámili učedníkům, že Kristův hrob je prázdný. Mohl být keramický, skleněný či kovový, ale je zřejmé, že po prvním liturgickém použití už nesloužil ničemu jinému. Poté, co bylo křesťanství zrovnoprávněno s ostatními náboženstvími uznávanými Římskou říší (313), otevřely se dveře i umění a s ním spojené nádheře a důrazu na materiál a jeho zpracování. Přestože se v podstatě bohoslužebné předměty z této doby nedochovaly, je nepochybné že nezaostávaly za krásou prvních bazilik budovaných římskou šlechtou a císařskou rodinou vyzdobených mozaikami a sochařskými detaily. První křesťané se snažili krásu eucharistické oběti vyjádřit tím nejcennějším a nejkrásnějším, co měli. Bohoslužba má být přeci krásná, vždyť umělci a řemeslníci jí dávají do služeb své dovednosti a dary, které obdrželi od Boha ke službě celému společenství. To učinil už dříve např. židovský král Šalamoun, který vešel do povědomí nejenom jako moudrý, ale i jako bohatý vládce. Proslavil se především budováním Chrámu v Jeruzalémě, který se měl stát privilegovaným místem modlitby, ale také důstojným stánkem pro uložení Archy smlouvy. Povolal umělce a řemeslníky z různých oborů, aby nevzácnějšími materiály ozdobili toto duchovní srdce národa. Dal tím příklad i všem ostatním, kteří chtějí uctít Boha, aby činili totéž. Nic z toho sice nevystihuje v plnosti kým Bůh je, může ale člověku odkázanému na smyslové vnímání prostřednictvím krásy pomoci pochopit alespoň něco z božích tajemství. Konec-konců, zde „je někdo víc, než Šalamoun“ (Lk 11,31).

Kalich v průběhu času

Kalichů z prvních staletí křesťanské éry se nezachovalo mnoho. Jedním z nejstarších je zřejmě zlatý kalich a paténa z francouzského městečka Gourdon (kraj Saône-et-Loire) z konce 6. století nebo překrásný kalich bavorského vévody Tassila z kláštera v Kremsmünsteru z roku 769 (pro zajímavost: vejde se do něho 1,75 l vína). Středověkých kalichů je zachováno podstatně více, nejčastěji jsou stříbrné a silně zlacené s překrásnou uměleckou výzdobou z drahých kamenů nebo se scénami z Kristova života. Jde o projevy uměleckého nadání a zručnosti řemeslníků z mnoha oborů.

Podobu kalicha ovlivnil na další staletí sv. Karel Boromejský, který v roce 1577 vydal soubor předpisů *Instructionum fabricae vzešlých ze závěrů diecézních synod ve své milánské arcidiecézi*. Zde jsou podrobné předpisy o podobě a vybavení ideálního kostela podle závěrů Tridentského sněmu. Podle nich, je kalich nejdůležitějším bohoslužebným předmětem celého kostela a jako takovému mu musí být z Barokní kalich věnována zcela mimořádná péče, jak v materiálu, tak i v kvalitě uměleckého provedení. Podle starší tradice má být vše, co přijde do bezprostředního kontaktu s konsekrovanými způsoby (s Tělem a Krví) ze zlata – tzv. *vasa sacra*, které, alespoň z toho, co má člověk k dispozici, odpovídá nejlépe svou ušlechtilostí a chemickou netečností jejich božské vznešenosti. Použitím vzácného

kovu se člověk alespoň ne-dokonale snažil uctít velikost daru svátosti eucharistie; koneckonců zlato ve všech kulturách bez rozdílu je atributem neproměnného božství a královského majestátu.

Jen málokterý kostel má kalich z ryzího zlata, ale k dobrým církevním tradicím po staletí patřilo, aby alespoň vnitřní strana kalichové číše byla pozlacená, vše ostatní mohlo být ze stříbra nebo jiných kovů. Důležitá byla především stabilita kalicha, aby nedošlo k jeho převrácení, ale i ne-rozbitnost a v neposlední řadě, aby umožňoval praktickou manipulaci (proto měl mít kalich uprostřed tzv. ořech – nodus, k pevnému uchopení) a snadné čištění. Každý kněz měl dbát, aby byl kalich uložen v pevném pouzdru na důstojném a bezpečném místě a byl uchováván v dobrém a čistém stavu (používaný kalich se měl například každé tři týdny důkladně omýt v mýdlové vodě). Podle tridentských zásad se kalicha i jiných posvátných nádob směly dotýkat pouze posvěcené ruce kněze nebo řádně ustanoveného kostelníka, aby nedošlo k jeho znesvěcení, protože pokud k němu došlo, bylo to považováno i za útok na společenský řád a podléhalo světským trestům.

Současná doba si s podobou kalicha bohužel neví rady. Nepříliš zdravé vymezení se vůči tradici minulých stáletí sice na jedné straně odmítlo přehnanou zdobnost, ale pod rouškou zdánlivé prostoty degradovalo mešní kalich na kus pouhého kuchyňského nádobí, mnohdy dokonce z nepraktických, nekvalitních materiálů (keramika, sklo, měkké kovy) a bez ambicí být uměleckým dílem. Ztratil tím nejen kalich, ale i celá bohoslužba.

P. Radek Martinek

„Člověk nežije dokud dýchá, ale dokud dýchá pro někoho...“ ☺

Pavel Kosorin

Krátce...✍

- * **další číslo našeho Zpravodaje** vyjde v létě, časopis by měl vycházet 4x do roka, je neprodejný, nová čísla naleznete u Anny Holubové
- * náklady na výtisk jednoho čísla činí, asi 15 korun a jeho znění bude rovněž k nahlédnutí, případně ke stažení, na webových stránkách, které se pro tento účel připravují
- * v případě zájmu dalších čtenářů – odkažte je na Annu Holubovou
- * články, náměty, příspěvky, připomínky a přání, v jakékoli podobě jsou vítány
- * **všechna čísla doposud vydaných Zpravodajů, vydávaných do léta, roku 2017, pod Farností Bohdaneč, jsou uložena na webových stránkách Farnosti Bohdaneč: www.farnostbohdanec.estranky.cz; vytištěná barevně, jsou pak k zapůjčení také v knihovnách – v Bohdanči a v Bělé, v případě, že někomu čísla chybí a má o ně zájem, obraťte se laskavě na Annu Holubovou, kontakt je vzadu na poslední stránce, čísla vám budou dotištěna**
- * Zpravodaj je rovněž k dispozici v knihovnách ☺

Výzva ke společným modlitbám v těžké době

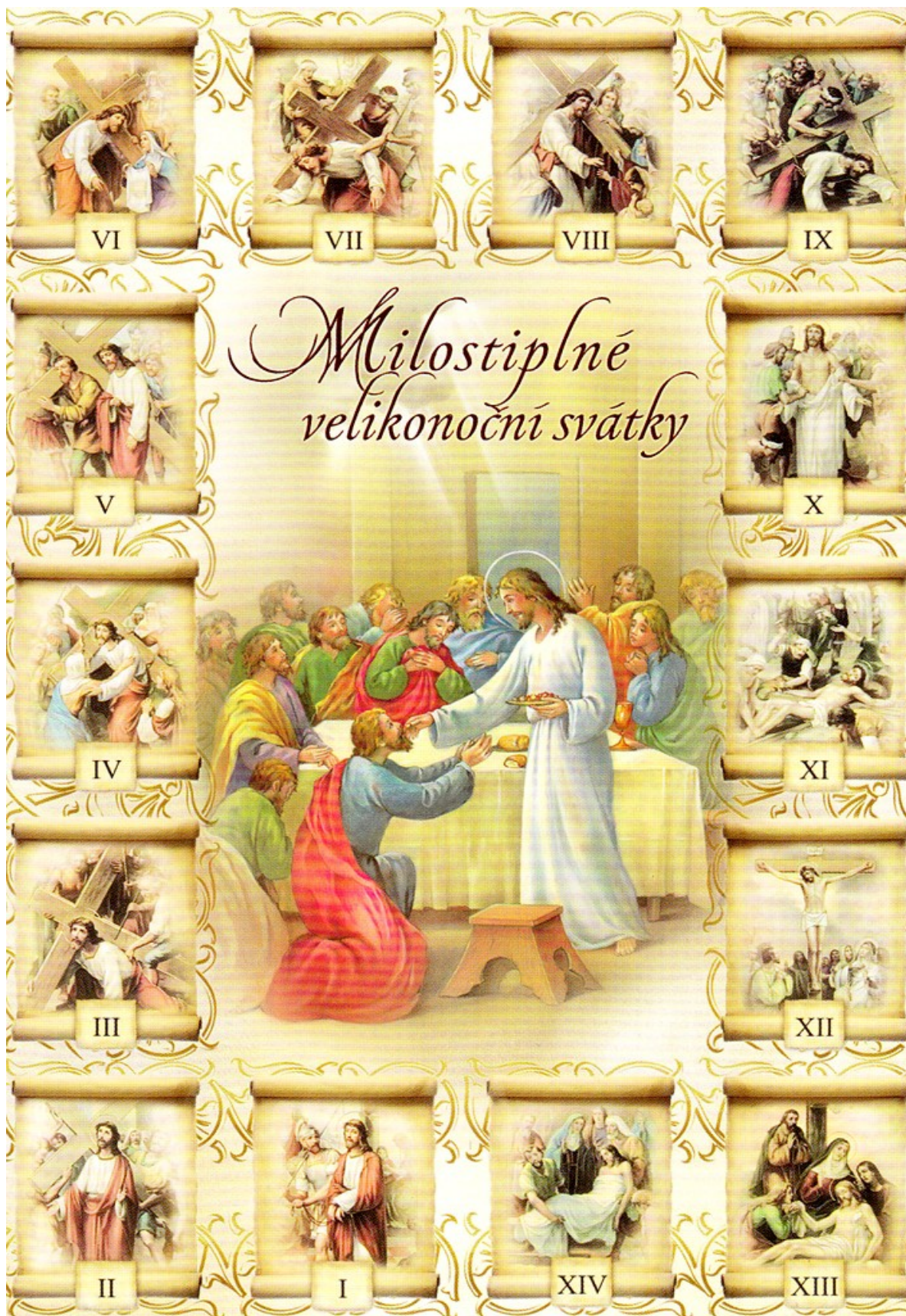
Církve sdružené v Ekumenické radě církví vyzývají společně křesťany v České republice k modlitbám za nemocné a za lidi v karanténě, ale také za ty, kdo jsou v první linii boje s epidemií, za zdravotníky, policisty, vojáky, hasiče, vládu a specialisty a za všechny, kteří svou službou a nezištnou pomocí nesou riziko nákazy.

Vyzýváme farnosti, sbory a náboženské obce členských církví ERC, věřící, aby během omezení nedělních bohoslužeb, po dobu trvání omezení, nebo během bohoslužeb v rodině, v modlitbách pamatovali na všechny ohrožené epidemií i na ty, kteří svým nasazením pomáhají obětem nebo udržují naši společnost v chodu. K tomu mohou každý den využít následující přímluvy a modlitbu. Tato situace je i Božím upozorněním lidem, aby si více cenili hodnot, jež nelze koupit. **Modleme se**

- ♥ za všechny země světa a za všechny lidi zasažené koronavirem, za všechny pozůstalé, kteří byli zasaženi smrtí svých blízkých a milovaných,
- ♥ za všechny mocné tohoto světa, za členy vlád a úřadů a za všechny, kdo se snaží skrze preventivní opatření zabránit eskalaci šíření epidemie,
- ♥ za všechny lidi dobré vůle, aby respektovali nutná preventivní opatření, chovali se zodpovědně k sobě i ve vztahu k druhým, nepodléhali panice, zoufalství a rezignaci, ale nacházeli potěšení a naději v Pánu Bohu a přijetí a porozumění v kruhu svých blízkých,
- ♥ za lékaře, zdravotní sestry, zdravotnické záchranáře, hasiče, vojáky a policisty a mnohé další pomáhající profese, které přicházejí do styku s lidmi a jsou zvláště v těchto dnech vystavené náporu fyzickému i psychickému, aby měli dostatek síly a také odvahu vydržet a nepodléhali rezignaci,
- ♥ za děti, studenty, aby měli v této době sebedisciplínu k učení a zvládali úkoly na ně kladené, aby nepodléhali pasivnímu trávení volného času a zahálce, ale nacházeli inspiraci k vlastnímu rozvoji,
- ♥ za učitele, aby dokázali správně motivovat žáky a studenty k samostudiu,
- ♥ za církve, duchovní a pastorační pracovníky, aby i v době zavřených kostelů, měli srdce otevřené pro lidi v jejich potřebách a mohli moudře a správně využít všech dostupných prostředků ke zvěsti evangelia prostřednictvím internetu, pastoračních rozhovorů, telefonů či jiných komunikačních kanálů,
- ♥ za pokoru a odevzdanost celé situace Pánu Bohu, za ochranu před nákazou, za milost pokání a novou orientaci na nepomíjející hodnoty v životě mnohých

Nouzový stav dále pokračuje, počet věřících na bohoslužbách je omezen. Není ale zrušena naše víra, zpěvníky, Bible, soukromé bohoslužby a modlitby v rodinách. Církve se snaží zveřejňovat provizorní bohoslužby a modlitby. Např. Český rozhlas Vltava v neděli, od 9.00, Radio Proglas, ČT2 v neděli od 10.00, Noe, nebo živě na youtube. Dodržujme a respektujme všechna nařízení, modleme se za práci a námahu, všech, kteří se snaží pomáhat! A nebojte se, Bůh je stále s námi – i teď. ♥

Aleluja!

Živ buď nad smrtí slavný vítěz !!!

SVÁTKY POUTĚ A POSVÍCENÍ 2021

Datum	Liturgická oslava
B ř e z e n	
7.3.	3. neděle postní
14.3.	4. neděle postní
21.3.	5. neděle postní – Smrtná neděle, Slavnost svatého Josefa (19.3)
25.3.	Zvěstování Páně
28.3.	Květná neděle - pašijová
D u b e n	
1.4.	Zelený čtvrtek
2.4.	Velký pátek
3.4.	Bílá sobota
4.4.	Zmrtvýchvstání Páně, Boží hod velikonoční, Pouť v Bohdanči, Kotoučově, Nové Louce, Prostřední Vsi, Šlechtíně
5.4.	Velikonoční pondělí
25.4.	Svátek svatého Marka - evangelisty
K v ě t e n	
3.5.	Svátek svatých Filipa a Jakuba - apoštolů
13.5.	Slavnost Nanebevstoupení Páně, slavnost v nejbližší neděli
14.5.	Svátek sv. Matěje
16.5.	Svátek sv. Jana Nepomuckého – Pouť v Bělé
23.5.	Slavnost Seslání Ducha Svatého – Hod Boží svatodušní
30.5.	Slavnost Nejsvětější Trojice – Pouť ve Vickovicích
Č e r v e n	
3.6.	Slavnost Těla a Krve Páně, 6. 6. v neděli - oslava
11.6.	Slavnost Nejsvětějšího Srdce Ježíšova, 13. 6. v neděli - oslava
24.6.	Slavnost narození sv. Jana Křtitele
29.6.	Slavnost svatých Petra a Pavla, apoštolů – pouť v Dědicích <i>A.H.</i>

POŘAD BOHOSLUŽEB V CHRÁMU ZVĚSTOVÁNÍ PÁNĚ V BOHDANČI, TŘEBĚTÍNĚ A MICHALOVICÍCH

Neděle	9.45 Mše svatá – pouze 10 účastníků	Bohdaneč
Podle ohlášek v kostele v Bohdanči a na vývěskách - Třebětín		
Podle ohlášek v kostele v Bohdanči a na vývěskách - Michalovice		

Informační letáček Bohdanče a okolí

články a příspěvky vítány

vychází nepravidelně, 4x do roka, za drobné chyby se omlouváme

Redakční rada: *Bc. Anna Holubová, Jaromír Vlček a další externí dopisovatelé
příspěvků a článků*

Kontakt: *aniholubova@seznam.cz*